Ministerie van Financiën

HEDEN – GRAAG DI 20 JUNI RETOUR IVM RONDSTUREN BNC STUKKEN OP WOENSDAG TER BESLISSING
Aan
de minister

Generale Thesaurie
Directie Financiële Markten

Persoonsgegevens

nota

BNC-fiche pakket retail beleggen

Datum
14 juni 2023

Notanummer
2023-0000144904

Bijlagen
1. BNC-fiche
2. Richtlijnvoorstel
3. Verordeningvoorstel

Aanleiding

De Europese Commissie heeft 24 mei jl. een pakket met voorstellen gepresenteerd ter bevordering van retail beleggen en ter bescherming van retailbeleggers. Dit pakket betreft een uitwerking van enkele acties uit het kapitaalmarktunie actieplan van de Commissie uit 2020.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met de verzending van bijgevoegd concept BNC-fiche aan het BNC waarin de inzet van het kabinet t.a.v. het pakket is opgenomen?
2. Gaat u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Met dit voorstel beoogt de Commissie retailbeleggers (consumenten en ook stichtingen of mkb-ondernemers met minder kennis over of ervaring met beleggen) beter in staat te stellen deel te nemen aan de kapitaalmarkten en voor de lange termijn vermogen op te bouwen. Het pakket bevat daartoe voorstellen om:
  - informatie die retailbeleggers ontvangen relevanter, begrijpelijker en vergelijkbaarder te maken en reclameregels aan te scherpen om ongewenste beïnvloeding (via sociale media) tegen te gaan;
  - kostenefficiënte van beleggingsproducten en -diensten voor retailbeleggers te bevorderen (*Value for Money);*
  - het belang van de retailbelegger centraler te zetten bij financieel advies, onder meer door de regels voor provisies aan te scherpen; en
  - retailbeleggers beter te beschermen met flankerende maatregelen, bijvoorbeeld aanscherping van (grensoverschrijdend) toezicht en bevordering van financiële educatie.
- In het BNC-fiche noemt het kabinet dat het de doelen van het pakket en de voorstellen steunt die de Europese regels voor (bescherming van) retailbeleggers verbeteren, moderniseren, vereenvoudigen en stroomlijnen. Wel plaatst het kabinet in het BNC-fiche enkele kanttekeningen bij de nalevingskosten die voortkomen uit de aanscherpingen van het productontwikkelingsproces ter bevordering van kostenefficiëntie. Door het Nederlandse provisieverbod zullen de baten hiervan in de vorm van lagere beleggingskosten voor de Nederlandse markt naar verwachting beperkt zijn.

Genoemd wordt dat het kabinet het wenselijk acht te onderzoeken of, met (gedeeltelijke) uitzondering van deze regels, een prikkel geboden kan worden aan lidstaten voor introductie van een nationaal provisieverbod (wat we in Nederland al hebben).

- Het fiche is met meelezers van EZK, SZW, BZ en met de AFM afgestemd.

Toelichting

In aanloop naar de publicatie van het pakket is een sterke lobby opgezet vanuit verschillende (grote) lidstaten en de Europese verzekerings- en bancaire sector om introductie van een algeheel provisieverbod tegen te houden. De Nederlandse sector is overwegend positief over een EU-provisieverbod, mits er daarmee een gelijk speelveld komt. Het impact assessment van de Commissie beschrijft een algeheel provisieverbod als meest effectieve optie om belangenconflicten bij financieel advies, en niet-proportionele kosten van producten, aan te pakken. Toch heeft de Commissie, gelet op het krachtenveld, er niet voor gekozen om een dergelijk verbod te introduceren. De als alternatief voorgestelde aanscherpingen van de provisieregels en kostenbeheersing worden door meerdere lidstaten en de sector – ook uit Nederland – als fors gezien, mede gelet op de nalevingskosten die hieruit volgen. Dit maakt het voor Nederland een uitdaging deze voorstellen tijdens de onderhandelingen in het pakket te behouden.

In onderstaande tabel staan de belangrijkste onderdelen van het pakket met de kabinetsinzet en waar bekend een eerste inschatting van het krachtenveld.

Voorstel	**Kabinetsinzet**
1. Reclame en informatie	
Aanscherping regels en eisen t.a.v. reclame-uitingen & -processen	Steun, biedt hoger niveau bescherming en bevordert verantwoordelijkheid van financiële ondernemingen
Nieuw: verantwoordelijkheid van financiële instellingen voor uitingen van derden die zij betalen, zoals *finfluencers*	Steun, biedt hoger niveau beleggersbescherming en modernisatie van de regels
Nieuw: waarschuwingsplicht voor risicovolle producten	Steun, bestaat al in Nederland, belangrijk voor adequate bescherming
Nieuw: gestandaardiseerde informatie & jaarlijks kostenoverzicht	Steun, biedt lastenverlichting voor ondernemingen en betere vergelijkbaarheid voor retailbeleggers, waarbij we rekening houden met het doenvermogen van mensen
Verbetering essentiële-informatiedocument met samenvatting & duurzaamheid	Steun, al zien we kansen om gedragsinzichten beter toe te passen
2. Provisies en advies	
Nieuw: provisieverbod voor execution-only dienstverlening (dienstverlening zonder advies)	Steun, al hadden we liever een volledig provisieverbod gezien (meest effectieve optie uit impact assessment Commissie, hebben we in NL al); wegens krachtenveld niet kansrijk nu hiernaar te streven; inzet op behoud van de voorstellen: gedeeltelijk verbod, aanscherping regels en review-clausule, wat uitdagend zal zijn
Aanscherping provisieregels niet-onafhankelijk advies en review-clausule na drie jaar waarna aanvullende voorstellen gedaan kunnen worden	
Verduidelijking verschil onafhankelijk en niet-	Steun, bestaat al in Nederland en voorstel is

onafhankelijk advies	in het belang van de retailbelegger
3. Kostenefficiënte producten en diensten	
Aanscherping productontwikkelingsproces t.a.v. prijsstelling	Overwegend positief, noodzakelijk voor kostenefficiëntie wegens ontbreken van een voorstel voor een volledig provisieverbod
Aanvullende kostenrapportage t.b.v. benchmarkontwikkeling door ESMA & EIOPA	Zorgen over effectiviteit wegens nalevingskosten voor rapporterende ondernemingen; aandacht voor efficiënte inrichting en wens om te onderzoeken of lidstaten met nationaal provisieverbod gedeeltelijk uitgezonderd kunnen worden, maar zal wegens krachtenveld lastig zijn voorstellen volledig te behouden
4. Flankerend beleid	
Verbetering geschiktheid en passendheidstoetsen	Steun, verlaagt drempels die retailbeleggers ervaren bij starten met beleggen
Aanscherping eisen vakbekwaamheid adviseurs en maatregelen ter bevordering van financiële educatie	Steun, voldoet Nederland naar verwachting al aan (vakbekwaamheid, Wijzer in geldzaken); aandacht voor overeenstemming met nationale vakbekwaamheidseisen
Versterking bevoegdheden toezichthouders: mystery shopping, blokkeren websites en samenwerking bij grensoverschrijdende dienstverlening	Steun, dragen bij aan gelijk niveau bescherming en effectievere aanpak schadelijke praktijken; zal qua krachtenveld lastig zijn voorstellen volledig te behouden

Communicatie
In overleg met Directie Communicatie wordt naar mogelijkheden gezocht om enkele van de individuele onderdelen van het pakket via social media onder de aandacht kunnen worden gebracht om daarmee het begrip kapitaalmarktunie te kunnen laden.

Politiek/bestuurlijke context
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Bij eventuele toekomstige openbaarmaking dient deze nota gecontroleerd te worden op zaken de mogelijk niet openbaar kunnen worden, met name op zaken die met het oog op de internationale en diplomatieke belangen en (lopende) EU-onderhandelingen niet openbaar kunnen worden.